

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22349/2023
17.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: др Илије Зиндовића, председника већа, Марије Терзић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., са пребивалиштем у ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5808/21 од 05.05.2022. године, у седници одржаној 17.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5808/21 од 05.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 16619/17 од 15.06.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је делимично тужбени захтев тужиље и утврђена повреда људских права тужиљи и то: повреда права на поштовање приватног и породичног живота, повреда права на судску заштиту због повреде људских права и повреда права на једнаку заштиту права на правно средство, па се обавезује тужени Република Србија – Министарство правде и РС Министарство здравља да тужиљи као солидарни дужници на име нематеријалне штете плате износ од 10.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 15.06.2018. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужиља тражила да суд обавезе тужене да јој на име материјалне штете као солидарни дужници плате износ од 2.000 евра са каматом од 19.10.2011. године. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље да суд обавезе тужене да јој на износ нематеријалне штете од 10.000 евра плате камату за период од 29.01.2016. до 14.06.2018. године. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиљи као солидарни дужници на име трошкова парничног поступка плате износ од 250.405,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5808/21 од 05.05.2022. године, која пресуда је донета након отворене и одржане расправе пред другостепеним судом, ставом првим изреке, обавезана је тужена Република Србија – Министарство правде да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 10.000 евра са каматом по стопи Европске централне банке почев од 15.06.2018. године до исплате у динарској

противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилји накнади трошкове парничног поступка од 397.865,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба поступка. У ревизији тужена се позива на одредбу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду чињеницу да је другостепена пресуда донета након отварања расправе пред другостепеним судом, то је Врховни суд испитао правноснажну пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а на неку другу битну повреду одредаба парничног поступка се у ревизији тужене посебно не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је дана ...1975. године у јутарњим часовима примљена у Општу болницу у Крушевцу ради порођаја. То јој је била прва трудноћа. С обзиром да порођај није могла да спроведе природно, око 16 часова одведена је у операциону салу ради царског реза. У 16,20 часова тужилја је родила женско дете за које је у порођајном протоколу уписано да је рођено живо, да је примило BSG вакцину, али је исто тако констатовано да је APGAR SKOR детета био нула, што значи да дете није давало никакве знаке живота. Даном ...1975. године сачињена је потврда о смрти тужилјиног детета према којој дете рођено ...1975. године у 16,20 часова, да је време смрти ...1975. године у 17 часова, да је смрт утврдио лекар, да је узрок смрти *asphyxia livida* те да је до смрти протекло 40 минута. О смрти ћерке обавештен је супруг тужилје, а тужилја је за ту чињеницу сазнала након изласка из бесвесног стања после операције. У болници су тужилји саопштили да је беба живела два сата да је имала оштећење мозга. Тело бебе није предато родитељима а тужилји су саопштили да је обављена болничка сахрана. Тужилја од 1978. године живи у ... . Када је 2011. године дошла у земљу ради регулисања личне документације за њу и чланове породице, по њеном захтеву добила је извод из матичне књиге рођених за преминуло дете и том приликом саопштено јој је да њено дете у документацији се не води као умрло. Даном 03.06.2011. године издат јој је извод из МКР за дете у којем чињеница смрти није била уписана а даном 11.10.2011. године извод у коме је уписано да је дете преминуло ...1975. године. Због сумње које су се код тужилје пробудиле почела је да истражује. Сазнала је да постоје две пријаве рођења њене ћерке. Према пријави Медицинског центра у Општој болници Крушевац матични број .. на који се налази печат писарнице од ...1975. године произлази да је пријава рођења детета од 16 часова даном ...1975. године од мајке АА и оца ББ и да је дете рођено живо. То је пријавила бабица ВВ запослена у то време у болници у Крушевцу. Иста бабица је дала изјаву оверену пред Основним судом у Крушевцу Ов I 8997/2014 према којој она није ову пријаву потписала у својству овлашћеног лица нити је попунила формулар. Према другој пријави рођења под истим бројем на којој се налази датум ...1975. године произлази да је испод текста наведено „потпис мајке“ испод којег навода је својеручан потпис написан именом тужилје. На овој пријави се налази својеручан потпис

овлашћеног лица. Према овереној изјави пред Основним судом у Крушевцу под Ов I 8996/2014 од 01.07.2014. године тужиља ову пријаву није потписала. На овој пријави наведено је да је дете рођено ...1975. године у 16,30 часова, наведена су имена родитеља АА и ББ, да је дете живо рођено и да је доношено. С обзиром на сумњу које су се пробудиле код тужиље иста је ангажовала адвоката и поднета је пријава Основном јавном тужилаштву у Крушевцу због извршених кривичних дела из чл. 116. и 117. КЗ РС. Предмет је заведен под бројем Ктр 24/12. Од Полицијске управе Крушевац затражено је прикупљање обавештења а ради саслушања начелника Здравственог центра Крушевац на гинеколошко-акушерском одељењу доктора ГГ који је извршио увид у порођајни протокол тужене као и у потврду о смрти детета . На основу ове документације из завода произлази да је порођај дана ...1975. године извршила доктор ДД уз асистенцију доктора ЂЂ, да је бебу прихватила бабица ЕЕ, да је тужиља примљена у болницу у 7,40 часова да је водењак пукао у 10,30 часова и да је порођена царским резом у 16,20 часова, да је родила женско дете тешко 3 килограма, дуго 50 центиметара са APGAR SKOR-ом нула, што значи да није давало знакове живота. Из протокола је именовани приметио да је уписано да је дете рођено живо, што је вероватно касније изазвало забуну као и уписана чињеница да је дете примило BSG вакцину што нема логике ако је APGAR SKOR био нула. У изјави датој у полицији навео је да постоји могућност да је реанимација трајала 40 минута али безуспешно. Основно јавно тужилаштво у Крушевцу је обавестило тужиљу да није било основа за покретање кривичног поступка против било ког лица по кривичној пријави због кривичног дела одузимање малолетног детета из члана 116. и кривичног дела промене породичног стања из члана 117. КЗ РС. Обавештена је да уколико жели може да поднесе кривичну пријаву против конкретног лица уз навођење конкретних радњи за које се то лице пријављује и доказима којима се то потврђује.

При овако утврђеном чињеничном стању првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев, а другостепени суд је након отворене расправе утврдио да је тужбени захтев тужиље основан за износ од 10.000 евра. Налази да је тужиља захтев за накнаду штете засновала на чињеницама које се тичу противправних радњи болнице у којој се породила као и државних органа. За све те радње чињења или нечињења предузете од стране запосленог у Општој болници у Крушевцу (бабица, лекар и друга лица запослена у здравственом центру) одговара управо ова болница која има правни субјективитет као правно лице и то како по прописима који су били на снази у време када је тужиља порођена (Закон о здравственој заштити и здравственој служби („Службени гласник РС“, бр. 32/68, 8/73 и 52/94).

По оцени другостепеног суда постоји одговорност тужене Републике Србије због пропуста надлежних државних органа да тужиља пружи поуздане податке о чињеницама које се односе на судбину њеног детета. Тужиљи нису пружене информације погодне да се утврди истина о статусу и судбину њеног детета. Тужиља сходно члану 8. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода има право на поштовање породичног живота дома и преписке. Родитељи имају право да у случају сумње у судбину и статус њихове новорођене деце сазнају истину о томе а државе имају обавезу да им пруже поуздане информације о статусу и судбини њихове деце. С обзиром да тужиља од наведених државних органа није добила захтеване информације повређено јој је право на породични живот због чега има право на правичну накнаду због повреде овог права сагласно одредби члана 200. Закона о облигационим односима. При томе, другостепени суд је закључио да тужбени захтев

тужиље није застарео јер је тужила дописом од 20.04.2012. године од стране Основног тужилаштва обавештена да по њеној кривичној пријави није било основа за покретање кривичног поступка против било ког лица. Од тада па до подношења тужбе (04.02.2015. године) није протекао рок застарелости прописан одредбом члана 376. ст. 1. и 2. ЗОО, па је стога приговор неоснован. При свему томе суд налази да је правилна сатисфакција која тужили треба да припадне је износ од 10.000 евра, па је захтев у том делу усвојио.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је након отварања расправе пред тим судом, правилно утврдио чињенично стање и правилно применио материјално право.

На основу одредбе члана 145. став 2. Устава Републике Србије, судске одлуке се заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Одредбом члана 16. став 2. Устава Републике Србије, прописано је да су опште прихваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и да се непосредно примењују. Због тога се, од ратификације и Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода непосредно примењују (Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода ("Службени лист Србије и Црне Горе, међународни уговори" бр. 9/03, 5/05, 7/05 и ("Службени гласник РС" међународни уговори, бр. 12/2010), што значи да судови своју одлуку могу непосредно да заснују и на тој Конвенцији.

Одредбом члана 8. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, прописано је право на поштовање приватног и породичног живота, тако што свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

У конкретном случају, тужила приликом боравка у болници ради порођаја, а након што је добила информацију да је њено дете преминуло, није добила никакве информације, нити документацију о узроку смрти бебе, налаз обдукције, нити јој је тело бебе предато да га сахрани, иако је она то захтевала. При том је утврђено да у периоду од ...1984. године (када се тужила породила) до 31.12.1984. године, није сахрањено, нити кремирано ниједно дете које је рођено ...1984. године, под презименом "ЖЖ", што је тада било презиме тужиле. Дакле, иако део документације постоји (историја порођаја и отпусница), због противречности у њеном садржају (дат је матични број мртво рођеном детету који је касније прецртан, погрешно је наведено време порођаја и погрешан датум рођења тужилиног тадашњег супруга), код тужиле постоји сумња о судбини њеног прворођеног детета, па је Република Србија била дужна да одговори на њен захтев и да јој пружи тражене информације, што она није учинила. Својим неделотворним понашањем, тужена је тужили проузроковала штету, тако што јој је повређено право на поштовање породичног живота зајемчено одредбом члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер тужена није предузела адекватне мере које би довеле до разјашњења спорних околности у погледу судбине тужилиног детета, па тужила има право на новчано обештећење. Тужила се обраћала, како болничком особљу тако и надлежном органу тужене (подношењем кривичне пријаве), ради разјашњења околности везаних за наводну смрт њеног прворођеног детета, пошто јој није омогућено нити да га види нити да га сахрани, што је све код тужиле проузроковало оправдану сумњу у тачност податка о смрти њеног детета, па због незнања о судбини свог детета, она трпи душевне болове. Пошто тужена Република Србија има позитивну обавезу да омогући остваривање људских права гарантованих Уставом и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, коју је у овом случају занемарила тако што није адекватно одговорила на захтев тужиле да буде информисана о судбини свог детета, следи да је правилан

закључак првостепеног суда да тужиља има право на накнаду нематеријалне штете на основу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, у износу који је тај суд правилно одмерио и признао тужиљи.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
др Илија Зиндовић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**